

Drie suites

Jan Vercammen

bron

Jan Vercammen, *Drie suites*. Met illustraties van Nelly Degouy. Pro Arte, Diest 1941

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/verc002drie01_01/colofon.php

© 2014 dbnl / erven Jan Vercammen / erven Nelly Degouy

Het doode kindje Eric

Aan zijn vader en zijn moeder en zijn zusje Godelieve.

I.

Op welken grond groeit dit verlaat herdenken,
nu reeds de winter van uw doortocht sluit?
Slechts enkele weken mocht onze aarde u drenken,
ik kende u niet, gij geeft me geen geluid.

Zoomin als ik den dronken bloei der tropen
- misschien is u daaruit een vreemde bloem verwant -
of ook den roep der dieren ken, die mij ontlopen
- en wellicht was uw taal die van mijn vaderland.

Ons water waschte u rein, u mocht ons vuur verwarmen.
Ons wijde water draagt onwillig onze boot,
ons hooge vuur brandt in zeer weigerig erbarmen,
maar gij zijt aan onze aarde, ons vuur, ons water groot.

II.

Want generzijds den stroom door onze gouwen
rilden de najaarsboomen aan uw kleinen kreet
en toen verweefden onze haastige getouwen
de wol van onze schapen voor uw warme kleed.

Toen allen bogen bij 't gedenken van de dooden,
heeft zich uw moeder aan uw leven hooger opgericht,
terwijl haar zachte handen u de wijde wereld boden
in hun gespreide palmen, die verzonken in uw licht.

Maar ik ben dezerzijds den stroom gebleven.
Wat later zongen onze kinderen een oud mottet
in een zeer witten nacht, den hoogdag van het leven.
Toen kwam uw dood staan wachten aan uw bed.

III.

Uw stad bezochten koninklijk twee manen
en achtmaal zevenmaal in rijke sluiers onze zon:
hun schaduw trok de koele, breede banen,
waarop ik de genade der gedachtenis won.

Want zie, gij zijt mij, na uw zeer ontijdig scheiden,
zoo dicht als eens mijn meest-ontzinde droom,
dien ik al vroeg gedwongen werd te ontwijken
met handen, die nog rilden van een schroom,

behouden uit den morgen, waar de druiven
uit dauw hun dons geweven hadden, uit
van vreemde boomen het gewijde wuiven
- wanneer en waar? - en mijn ontmoeting met de bruid.

IV.

De molen uit uws vaders droom is stilgevallen.
Zijn wieken zogen van den laatsten dag het licht
naar een zeer lagen horizon. Daar zijn de hallen
van uw verblijding voor ons allen dicht.

Uw moeders handen beven bij het teeken,
het moede, der aanvaarding: in den Naam...
Nu kan haar snik nog aan uw voorhoofd breken,
maar zie, de laatste nacht drukt tegen 't vensterraam.

Zij hadden met het leven u een naam gegeven
tot uw bestendinging. - Dit was een korte waan.
Mij toch is enkel deze waan gebleven,
dewijl ik kwam toen gij waart weggegaan.

V.

Nauw was uw stijgen naar den dag begonnen,
of aan zijn grenzen brak uw brooze hart:
gij hebt ons licht voor uwe onzichtbaarheid gewonnen
en ons omsluit de duisternis, die ons verwart.

Gij zeidt ons niets, gij hebt het niet geweten,
wij raden met een naam: ons oog en oor zijn zwak.
Wij zagen enkel wat wij sterven heeten
en hoorden slechts wat wind over het dak.

Nog konden in dat enkel uur uw oogen talen,
wat komen zou misschien en reeds vandaag niet kwam,
want toen de scheemring om uw thuis kwam dwalen,
zijt gij de zon gevolgd over den heuvelkam.

VI.

Veel zorgen zongen, die geruischloos kwamen
tot vespertijd. Toen viel 't bewustzijn los
van dit verlies: zij noemden uwe namen
gedempt, als doolde een voet door 't dichte mos.

Of was de zon voorbij de wolken uitgebleven
en daalde de avond onverwacht en snel?
Dan zijn de wolken toch u tijdig nagedreven,
want sterren stonden over dat ontwaken ijl en hel.

Toen wilde moeder u nog zacht uw laken spreiden
en op uw koude hoofd lag vaders warme hand;
zij lieten hunne woorden door uw stilte glijden,
die reeds hun woning was, hun vaderland.

VII.

Zij bleven laat diep naar elkaar gebogen.
Zij dachten: zie, het slaapt, zei toen de Heer.
En deze zekerheid sloot hun ontstoken oogen:
Zij hoorden het mirakuleuze woord niet meer.

Des morgens bloeiden donker op uit het vergeten
de bloemen der erkenning met hun zwaren geur
in 't schaarsche licht doorheen de nauwe reten
der neergelaten luiken; en de dichte deur

liet duisternis en stilte rusten in de hoeken.
Viel over uw gelaat een oogenblik wat licht,
dan ging uw moeder om uw mond uw glimlach zoeken
en vond uw vader na lang staren eerst uw oogen dicht.

VIII.

Na nog een nacht met overzeesche droomen,
en nog een morgen met een moe doch gaaf gebed,
is in wat licht de stille man gekomen
en heeft uw kistje naast uw wieg gezet.

Het meisje kwam uw blauwe peluw dragen,
uw bed van witte watten was gespreid,
toen aarzelde de man, als wilde hij wat vragen,
zijn handen waren traag en zwaar van spijt,

toen zij u namen en u óvergleden:
een lage boog als een zeer lichte brug.
En toen gij eenzaam haar hadt overschreden,
uw moeder en uw vader riepen schrijnend u terug.

IX.

Hij las haar uit het Boek: 'en luid kloeg op de hillen
de stem van Rachel en zij weende zeer...'
Zij voelde toen haar wilde weigring stillen:
zoo luwden aan een Hand de golven op het meer.

Maar nog dienzelfden avond hebben ze bevonden,
hoe wild de weder-opgeroepen golven slaan:
een enkle lach heropende al hun wonden,
het was een kind, dat sterren vond in elken traan.

Maar dat zij, haast verrast, behouden vinden
- o! boordevolle roemer van zoo broos kristal.
En deze glimlach, klaar als oogen van een hinde,
zij vinden hem ineens aanwezig, overal.

X.

U groeten allen, waar hun dagelijksche leven
hen verder voert langs uw zoo vroegen tocht;
nochtans werd u maar luttel tijds gegeven
en weinig oogden hebben uw gelaat gezocht.

Onze aarde is trouw, zij heeft u licht genomen,
zij geeft ons onzen nooddrift even licht.
Wij hoorden in de naakte kruinen van de boomen
den tragen draf van paarden, wisslend ver en dicht.

De delver keek ons zinnend na bij 't laatste scheiden
en wachtte rustig naast uw kleine, ondiepe bed.
Hij heeft u toegedekt en over uw verbeiden
een grashoog kruisje met een nummer op gezet.

XI.

Het kindje Eric beidt in stage rust het dagen
der laatste erkenning, die ontrust wij tegengaan:
zijn ouders en ons allen blijft het wankle wagen
door derven heen, verlangen en steeds nieuwen waan.

Ik zag hem niet, en is mijn dicht verblijven
bij zijn voorbijgang zoo onwerkelijk en laat,
bekende hoornen zingen diep in dit beklijven
als in een woud, dat wijd om 't Eden staat.

Het is om zijnentwille een wonderlijk bezinnen;
het rad der avonturen wentelt door den tijd,
steeds einde en ieder einde is een beginnen,
Een eindeloos begin is Eric's eeuwigheid.

Suite voor cello

All' Incognita con amore.

I.

Vergeef mij deze zonde tegen U bedreven,
dat ik vergeten wou wat ons verbindt;
doch vruchteloos, want alles is gebleven
bij wat aan uw vergiffenis begint.

Wat kan ik u vandaag of morgen geven,
dat gij niet reeds in uwe handen vindt:
vergeef mij deze zonde tegen u bedreven,
dat ik vergeten wou wat ons verbindt.

Want eens tot deze zondigheid gedreven,
zag ik uw blik in dien van ieder kind,
voelde ik uw lippen aan mijn voorhoofd beven,
hoorde ik u 's avonds zingen in den wind.

Vergeef mij deze zonde tegen u bedreven.

II.

Van dézen droom kan ik niet scheiden,
waaruit ik wil ontwaken in den dood:
zijn evenwicht tusschen vervulling en verbeiden
is mij noodwendig als mijn daaglijksch brood.

De tijd moet mij voorbij maar verder schrijden,
als hij dien droom zou vangen in zijn schoot:
van dézen droom kan ik niet scheiden,
waaruit ik wil ontwaken in den dood.

Ook als ik kon, ik zou me niet bevrijden
van dezen weg- en wagenisgenoot,
die mij de grenzen onzer jaargetijden
en alle kringen onzer aarde ontsloot.

Van dézen droom kan ik niet scheiden.

III.

Ik reik mijn handen naar uw rozen
en reeds dit reiken is bezit:
zij zijn als sterren tijdeloos en
als meeuwen op de grauwe golven wit.

Zij bloeien aan uw leden, o! de broze,
zij trillen als een moede mond, die bidt:
Ik reik mijn handen naar uw rozen
en reeds dit reiken is bezit.

Uit welken tuin zijn zij gekozen,
waarin zoo duurzaam onze zomer zit?
Zij kozen u wellicht en ik, de redelooze,
die weet, dat ik met hen ook u bezit,

ik reik mijn handen naar uw rozen.

IV.

'k Verried het diep verlangen in uw oogen
toen wij tezamen waren aan mijn dood,
dien wij niet kennen, maar die mededoogen
als rozen houdt gesloten in zijn schoot.

'k Verhaalde hem, hoe wij te leven pogen
en moeten wederstreven wien ons noodt:
'k verried het diep verlangen in uw oogen
toen wij tezamen waren aan mijn dood.

Maar in zijn zwijgen werd mijn onvermogen
als het mysterie zijns erbarmens groot.
En toen ontbloeden langs uw wenkbrauwbogen
de bloemen als uw bloed ontrust en rood.

'k Verried het diep verlangen in uw oogen.

V.

Ik weet niet, hoe tot God nu naderkomen,
wijl gij mij nog zoo ver afwezig zijt:
wij zullen eens zijn Aangezicht niet schroomen,
tezamen ingegaan tot zijn Aanwezigheid.

Nu glijdt de boot verloren op de stroomen
en zoekt de zee van zijn Barmhartigheid:
ik weet niet, hoe tot God nu naderkomen,
wijl gij mij nog zoo ver afwezig zijt.

Behaagt Hem de offerande aller droomen
voor deze alleen, waarin gij mij verbeidt?
Of wordt ook deze mij wellicht ontnomen,
wat is er dan dat Hij mij benedijdt?

Ik weet niet, hoe tot God nu naderkomen...

VI.

Ik zag u vluchten als de schuwe hinde,
die voor mijn streelensreede handen vliedt,
voor oogen, die haar enkel willen vinden
en voor een stille stem, alleen een lied.

Ik zocht u toch voorzichtig als de blinde,
mijn lied gesmolten tot geruisch van riet.
Ik zag u vluchten als de schuwe hinde,
die voor mijn streelensreede handen vliedt.

Waar wacht gij mij, mijn welbeminde,
want verder dan mijn wegen vlucht gij niet:
ik voel uw adem in de winden
en weet dat gij mij naadren ziet.

Ik zag u vluchten als de schuwe hinde.

VII.

Is Solvejg's lied dan nooit geheel te zingen,
dat weer uw stem begeeft en aarzlend herbegint?
Uw oogen zijn ontloken in de schemering en
gelijk een zwerm aan 't venster gonst de wind,

waar vroeger geurend de glycienen hingen
en mij de kreet genaakte van een kind.
Is Solvejg's lied dan nooit geheel te zingen,
dat weer uw stem begeeft en aarzlend herbegint?

Hoe zal ik verder de begoochelingen
weerstaan, die mij de lange nacht verzint,
indien gij niet in deze deemstering en
in deze rust vervolgt en 't einde vindt?

Is Solvejg's lied dan nooit geheel te zingen?

VIII.

Hoe kan ik ingaan tot uw zwijgen,
opdat ik mij bevrijde van den schijn?
Ik weet uw woorden als de kelken nijgen
van bloemen, blank en zacht als hermelijn.

En zeg me, waar ik dalen moet of stijgen,
of zij bij sterren bloeien of in de ravijn:
hoe kan ik ingaan tot uw zwijgen,
opdat ik mij bevrijde van den schijn?

Wat deze lente aan alle rijpe twijgen
voltrekken zal, moet ook voltrokken zijn
aan elken aderslag. Dies in uw zwijgen
wil ik begraven zijn als in een schrijn.

Hoe kan ik ingaan tot uw zwijgen?

IX.

Gij hoort de twee seizoenen samen zingen,
die zich ontmoeten waar ons scheiden is:
het lied der bloesems die verloren gingen
en dat van onzen oogst die rijpend is.

Gij zijt vervulling als de tros seringen,
die, bloei en ooft tezamen, pas ontloken is,
gij hoort de twee seizoenen samen zingen,
die zich ontmoeten waar ons scheiden is.

Ik weet mij tusschen alle stervelingen
maar één dag bloeien als volubilis
om u, verdeenend is mijn lied als kringen
na 't bovenflitsen van den zilvervisch.

Gij hoort de twee seizoenen samen zingen.

X.

Hoe zal het voorjaar om u klaren,
dat alle winden zuivert in zijn licht?
Wat zal mij van uw wezen openbaren
de bloesem weerschijn op uw aangezicht?

Gij zijt slechts schemeringen doorgevaren,
uw blik was steeds een avond toegericht,
hoe zal het voorjaar om u klaren,
dat alle winden zuivert in zijn licht?

Zal dan uw mond de woorden nog bewaren
- o schrijn, altijd te schoon, altijd te dicht -?
Of zal het sneeuwen van de kerselaren
te helder zijn voor uw verborgen evenwicht?

Hoe zal het voorjaar om u klaren?

XI.

Eer u de geur genaakt der muscadellen,
heb ik uw vlugste rillen ingehaald,
dat van mijn handen uit, licht als libellen,
diep in de dalen van uw oogen daalt.

Gij zult u niet aan deze vangst ontstellen:
wij zijn tezamen, is het ook verdwaald.
Eer u de geur genaakt der muscadellen,
heb ik uw vlugste rillen ingehaald.

Dan zal het ooft aan alle twijgen zwellen
van elken boom waarbij gij draalt,
opdat zij naar uw lippen overhellen,
wier rillen reeds zoolang is ingehaald

eer u de geur genaakt der muscadellen.

XII.

Voor altijd teekent u dit jaargetijde:
u heeft zijn engel in uw bloed bezocht;
ik zag hem in verrukking uwaarts schrijden,
dit was zijn einde van een verren tocht.

Vergeten zult gij nimmer, van verbeiden
is geen der dagen in zijn handen vrijgekocht.
Voor altijd teekent u dit jaargetijde:
u heeft zijn engel in uw bloed bezocht.

Alleen zijn naam zal uwe leden wijden:
o chrysm! dat ik heden dragen mocht.
Hij ging voorbij, maar ik zal u belijden,
hoe 'k eens als Jacob met dien engel vocht.

Voor altijd teekent u dit jaargetijde.

XIII.

Ik wil een lichte stilte voorbereiden
met enkele klanken van een zeer oud menuet:
zij hebben koele kleuren als van zijde
en glijden als door mazen van een net.

Wanneer gij komt om niet te scheiden
bloeien jasmijnen over het spinet:
ik wil een lichte stilte voorbereiden
met enkele klanken van een zeer oud menuet.

Maar kan ik u mijn dolen nog belijden
als ik mij zwijgend aan uw zijde zet,
wijn gij de stilte van den tijd en
mijzelf van mijn verleden hebt ontzet?

Ik wil een lichte stilte voorbereiden...

XIV.

Als ik zal niemand u beminnen,
al blijven wij zoo verre van elkaar;
van het gebed, dat wij steeds herbeginnen
zijn uwe woorden van mijn minne klaar.

Ik moet mijn mond niet aan uw mond verzinnen,
noch het verrukt u naderen van mijn gebaar:
als ik zal niemand u beminnen,
al blijven wij zoo verre van elkaar.

Wij zullen alle droomen herbeginnen,
misschien wordt ons verzaken al te zwaar:
van iedere onrust wil ik zaad gewinnen,
dat zuiver is als het verrillen van een snaar.

Als ik zal niemand u beminnen.

XV.

Wij zullen éénmaal niet meer scheiden:
zal 't in dit leven zijn of in den dood?
bij bloesem of met ooft? Wat zult gij beiden,
uw morgenmelk, wellicht uw avondbrood?

Wat kammren wij om uren of getijden:
zij zijn als winden zingend in uw schoot.
Wij zullen eenmaal niet meer scheiden:
zal 't in dit leven zijn of in den dood?

Slechts van elkaar zal ons het licht ontgliden,
slechts van elkanders bloed zijn onze lippen rood:
wat geeft hoelang wij naar elkander schrijden,
is niet een engel onze reisgenoot?

Wij zullen eenmaal niet meer scheiden.

XVI.

In Napoli zijn alle nachten dagen
en maanden zwermen samen in één uur.
Het is voor elk een doodsgevaarlijk wagen
en niemand waagt alleen dit avontuur:

wij moeten samen zijn en gij zult dragen
als twee saffieren in uw oogen het azuur:
in Napoli zijn alle nachten dagen
en maanden zwermen samen in één uur.

Wij worden van berouw ontslagen
om wat wij van de nachtelijke droomen duur
bekochten met ontwaken in de dagen:
wij voelen slechts een enklen kus van vuur.

In Napoli zijn alle nachten dagen.

XVII.

Gij moet mijn brekende oogen sluiten,
want 'k heb uw handen diep bemind:
zij zullen witter dan een bruid en
zoo rustig zijn als 't slapen van een kind.

Zij waren 's avonds aan de ruiten
met rozenranken in wat wind:
gij moet mijn brekende oogen sluiten,
want 'k heb uw handen diep bemind.

Hun trillen zingt een lied van luiten,
dat gij met woorden niet begint,
dat in mijn hart zijn zoete buit en
zijn huizing zoekt en beide vindt.

Gij moet mijn brekende oogen sluiten.

Het onderscheid der uren

Die mij verliet langs mijn ontwaken ontvang dit verhaal van mijnen droom.

I.

Dit is de goddelijke gratie van een droom
dit enkelvoudige mirakel: hoe de dood
(die nimmer onzen tijd den weg ontsloot
naar den in eeuwigheid volwassen boom

der kennis, wier bezit vervulling is)
mijn generzijdsche lot de dichte grens
des tijds liet overschrijden, tusschen wensch
en werkelijkheid, waar het verwachten is,

zoodat het werd bestendig dezerzijds
mijn scheiden in den dood. In 't grondloos uur,
dat elk verlangen, als het erts in vuur
gelouterd, opnam uit het hart des tijds,

hervond ik alles, wat den rilden boom
uws leven had gevoed. Zoo ging de dood
voorbij en liet mij, lief, in dezen schoot
gevoerd van een mirakuleuzen droom.

II.

Het koele licht van uw aanwezigheid
schiep alle kleuren om, die mijn herinnering
tot werkelijkheid herwekten en ontving
aldus uzelf in dien eeuwgen tijd.

En eindelijk begreep ik in dit licht
wat onbegrepen was gebleven van het woord,
waarmede gij mij nu voorgoed behoort,
mij toegewezen in dit godsgericht.

Gij zuivert van getijden dezen tijd
en scheidt aldus zijn aanschijn: uw gebaar
is, als de linden van de winden, zwaar
en licht van uw ontsterven sterfelijkheid.

Gij zijt herinnering en werkelijkheid
in dezen droom. O wonder van het woord,
dat nimmer door een mensch is aangehoord,
die nog nadien kon wennen in den tijd.

III.

Dit is de boom, die bloeiend was,
waaronder gij mij waart gegroet:
hij ruischte langzaam tegemoet
den zomer, die mij door uw bloed genas.

Het is die hagedoren en hij bloeit.
Wij zijn zelfs echoloos alleen,
er zijn reeds honderd eeuwen heen
en nog is hij niet uitgebloeid.

Dezelfde vogel zingt en vliegt
als toen gij kwaamt zuidwest:
hij bouwde zich een aarden nest,
dat hooger dan de winden wiegt.

Wij glijden geen getijde tegemoet,
als toen ik door uw bloed genas.
Dit is de boom, die bloeiend was
in 't ruischen van uw bloed.

IV.

Dit is de straat, waarin gij gaat
en glimlacht om het woord,
dat gij verrast van uwe lippen hoort.
De zon ligt zacht op uw gelaat,

de zon, wier wegen niemand weet,
wilt zij maar enkel u verlicht,
geschapen voor uw aangezicht,
toen God over den melkweg schreed.

Het woord, waardoor uw milde mond,
die vroolijk uwe paaschklok tegenriep
en hindelicht over veel liedren liep,
zijn eenig-eigene bestemming vond;

dat gij verrast van uwe lippen hoort
in deze straat, waarin gij gaat,
zeer zacht de zon op uw gelaat
en glimlacht om het woord.

V.

Voor uwen adem geurde 't bloeiend graan.
Om daar te komen, waart gij reeds het uur
van de magnolia's, de lila's en het vuur,
het reine, van de rozen doorgedaan.

Hoelang waart gij verloren waar mijn hand
u zocht, die langs mijn droom vertrokt,
omdat u 't zuiver zingen had verlokt
van golven, die verbloeien op een strand?

Hoelang? Ach lief, dat was een dwaze vraag
toen weer mijn handen rilden aan uw keel,
waar gij nog 't ongenaakbaar woord verheel-
det, mij bevallen in dit eeuwige vandaag.

De wind zingt in de boomen en het graan
om u, reeds ongedeerd het reine vuur
der rozen naar den eindeloozen duur
van dit seizoen verheerlijkt doorgedaan.

VI.

Mijn handen gleden naar uw warmen schoot.
Ik wiesch ze zuiver in de schemering,
waar alle bloemen van herinnering
hun geur ontgleden in den dood.

Gij zocht het leven, reeds in u verwekt,
toen zij, de zoekenden, aan uwen hals
het trillen van den ader vonden, als
om daar te sterven roerloos uitgestrekt.

Hetzelfde leven, dat in dezen stond,
dit heden van verleden, eindeloos
maar als de witte winterstilte broos,
de milde woorden wekt in uwen mond,

die mij weerhouden dezerzijds den dood,
dien ik reeds eenmaal met een lied ontging,
terwijl mijn handen, door herinnering
onsterflijk, eeuwig bloeien op uw schoot.

VII.

Een grenzeloos geluk was als een druiventros
gerijpt, toen wij de diepe deemstering,
die morgenlijk en suizend tanen ging,
ontkwamen van het dichte dennenbosch

en ik de westenroode rozen gloeien zag,
verinnigd tegen 't donkere smaragd
van uitgebloeide rhododendrons, zacht
ontloken als een eerste kinderlach.

Was dit een ijle droom of werkelijkheid?
Het antwoord is dit onbegonnen uur,
dat deze rozen met hun aardsche vuur
doorlichten aan de grenzen van den tijd.

Toen wij weleer de diepe deemstering
ontkwamen van het dichte dennenbosch,
een grenzeloos geluk was als een druiventros
gerijpt, die roerloos voor uw lippen hing.

VIII.

In deze schaduw, die de zonneschijn,
als morgenmist ons dennenbosch, omzweeft,
wijn in mijn handen als verinnigd leeft
van uwe leest een zoo volmaakte lijn,

als die de zon aan onzen hemel trekt,
werd ik een ingewijde door 't gebaar,
waarvoor gij, teeder als een kerselaar
in bloei, uw leden uit mijn droomen hebt gewekt.

Hoelang is nu dat dronken uur voorbij?
Ik wist het blijvend in uw oogen staan,
veel dieper dan uw droomen opengaan;
en de vervulling blijft voorgoed nabij,

wijn in mijn handen als verinnigd leeft
van uwe leest de meest volmaakte lijn
in deze schaduw, die de zonneschijn,
als morgenmist ons dennenbosch, omzweeft.

IX.

Herkent gij 't uur, waarin de Hindoo-song
verklonk, gelijk een avondzon verzinkt,
gelijk hij heden eindeloos verklinkt,
in deze stilte ruischend van een gong.

Toen lagen uwe handen onverwacht
en rustloos in mijn hals en dit verraad,
begaan aan uwen sterfelijken staat,
was zoeter dan de zonde, die den nacht

met orchideeën van den dag vervreemdt;
die wij bewaren uit een diepen droom,
waar zij verwekt is uit den schoonen schroom,
die geen vervulling onzen droom ontneemt.

Een avondzon, die langs den einder zinkt,
en deze stilte ruischend van een gong:
herkent gij 't uur, waarin de Hindoo-song
verklonk en heden eindeloos verklinkt.

X.

Is dit een oosten- of een westenzon?
Stamt uit een middag of een middernacht
de bloem, die zachter dan een dierenvacht
was, toen ik haar van u gewon

en toen de stilte zindrend als kristal
om haar te zingen hing en even broos,
die bloeiend was als alle bloemen argeloos
gelijk zij nu voor eeuwig bloeien zal?

Die bloem, uw witte, waterkoele hand,
die lang en weerloos aan mijn lippen lag,
toen ik nog leefde van den harden slag
des bloeds en 't ruischen van ons strand.

Toen kwam de dag met iedere oostenzon
en met de westenzon de nacht.
Maar nu kan nimmer iets verwacht
zijn of voorbij, dat ik van u gewon.

XI.

Dit is mijn angst, gij hebt hem niet
gekend, toen om zijn bleeke licht
de schaduwen verzwonden, toen hij dicht
(als het geruisch van water in het riet

den drenkling wezen moet de laatste maal,
dat hij de zilvren zon in een verschiet
met rilde, hooge populieren ziet)
aan mijnen mond de volgeschonken schaal,

de gouden, met het gif te drinken schoof;
de vriend, die mijner uitverkoren was,
die van mijn stilten de verhalen las
met uwe zuivre stem en uw geloof.

Gij brengt hem mij terug, gij hebt hem niet
gekend weleer, maar heden kent gij hem:
uw zwijgen is zijn onverzwakte stem
bij dit verhaal, dat eindeloos geschiedt.

XII.

Wij waren telkenmale samen in een uur,
waarin 't geruisch van verre bronnen dicht
en zuiver als van Rembrandt was het licht,
dat van de diepte kleuren kreeg, als het azuur.

Eén enkel uur had ongerepter licht
en hooger ruischen dan elk ander had.
Ik weet, hoe gij, nog aarzlend, binnentradt
en welke bloemen van uw aangezicht

hun licht erlangden, want het onderscheid
der uren is de gratie van den staat,
waarin gij nu met mij den dood ontgaat,
die mijn verbeiden mat met onzen tijd.

Wij waren eenmaal samen in dat eenig uur,
dat heden hooger ruischt dan onze wilde roos
der winden en welks licht ons voor altoos
behoedt, als de genade voor het vuur.

XIII.

En deze schoone herfst, toen ons het fruit
met zijn verruklijk spelen in de kruin
met zon en wind beviel in onzen tuin,
o! den vertrouwden, dien de Heer niet sluit,

wijl Hij noch zonneschijn noch schaduw schiep
in welker wisseling het rijpen van de vrucht
voltrokken is, waarin het gaaf gerucht
van haren val een woord geworden is, als riep

ons iemand aan, die de vervulling weet
van het verlangen, dat, gelijk de dag
in dezen morgen, in mijn eersten aderslag
met sterren en met duisternissen streed.

Die schoone herfst van zon en wind en fruit
en hun verruklijk spel in elke kruin
van dit herschappen Eden, onzen ouden tuin
en ons bezit, dien God voor eeuwig sluit.

XIV.

Langs dezen zoelen avond hebt gij mij geleid
dat najaar in, als zelden zwaar van ooft.
Wij hebben het, als kindren, leeggeroofd:
gij hielt uw handen zingend opgespreid

en in uw oogen lag de lage zon
te scheiden van uw schoone aanwezigheid,
o lief! die lijk den boom gewassen zijt
waaraan ik uit mijn bloed mijn ooft gewon.

Gij zijt dien zoelen avond doorgegaan
en wist mij volgen aan de zoom van het seizoen.
Nu gaat gij niet voorop, ik volg u niet als toen,
geen ander jaargetijde zullen wij voortaan

betreden, dan dit eene, leeggeroofd
als toen aan deze grenzen van den tijd.
Gij houdt uw handen zingend opgespreid:
gij zijt de boom, de bloesem en het ooft.

XV.

Gij keert terug als toen gij zeidt:
vergeet. Zoo werd dat woord bewaard:
vergeet het licht, waarin gij staart,
vergeet den bloesem, dien ik benedijdt,

vergeet den vlinder, die den honig eet
van uw lippen en de tooverij
met ons begaan, wanneer de Loreley
mij lang en in verrukking zwijgen deed.

Gij zeidt: vergeet - en zie, gij zegt het weer,
dit zachte sesam voor het volle schrijn
onzer herinnering, dit teere clavecijn,
dat zingen blijft van dien voorbijen keer.

Gij keert terug als toen gij zeidt;
vergeet, - terwijl gij zwijgt en staart,
als toen gij stof en sterflijk waart,
nu gij dit eeuwige herdenken benedijdt.

XVI.

En lagen wij niet samen in dien lichten nacht
nog argeloos te luistren, hoe het blinde bloed
het hart beheert en elken ader trillen doet,
dien onze vingren vonden, zacht en onverwacht,

want onbedreven in dit regellooze spel.
En was de slaap, waaruit gij werd gewekt,
niet die, waarvoor ik uwe leden had gestrekt,
zeer lang geleden? En begreep gij wel,

hoe wij vergingen in het ongeweed gevaar,
dat enkel door een onverwachten dood
ontgaan kon wezen? Wisten wij den nood
van dezen nacht, van sterren en uw oogen klaar?

Het was de droom van dien voorbijen nacht.
Wij hooren eeuwig, hoe het blinde bloed
de woorden van de weelden zingen doet,
uit elken droom en elke wake meegebracht.

XVII.

In vele nachten heb ik uwen roep gehoord,
toen aan mijn hemel met de hooge maan
de wolken - o! die witte, stille karavaan -
hun spel bedreven. Steeds hetzelfde woord,

dat gij verlegen-lisplend hadt gezegd,
toen ons den zoeten geur van het verboden ooft
genaakte en ik nog argeloos mijn hoofd
aan 't koele buigen van uw schouder had gelegd.

Nu zingt die roep door uw aanwezigheid
gelijk het water onder een gewelfde brug;
wij gaan voor immer in den milden droom terug,
die mij verlost van mijn machteloosheid.

De roep, dien ik in vele nachten heb gehoord,
het woord, dat gij verlegen hebt gezegd,
het antwoord, dat ons altijd was ontzegt,
zijn deze stilte, die voor eeuwig ons behoort.

